

Zalecenia EUNB

w sprawie nadzoru kontrolnego nad działaniami związanymi z uczestnictwem banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej w procesie ustalania stawki EURIBOR

Zalecenia w sprawie nadzoru kontrolnego nad działaniami związanymi z uczestnictwem banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej w procesie ustalania stawki EURIBOR

Spis treści

1.	Wprowadzenie	3
2.	Podstawowe informacje i uzasadnienie	4
3.	Zalecenia w sprawie nadzoru kontrolnego nad działaniami związanymi z uczestnictwem banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej w procesie ustalania stawki EURIBOR	6
4.	Konsultacje i ocena skutków	11
5.	Potwierdzenie zastosowania się do zaleceń	12

---

1. Wprowadzenie

W związku z utrzymującym się ostatnio powszechnym zainteresowaniem stawkami referencyjnymi rynku finansowego, metodami ich obliczania i zasadami zarządzania, we wrześniu 2012 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (EUNGiPW) postanowiły podjąć inicjatywy mające na celu wzmocnienie współpracy między właściwymi organami w zakresie działań sprawdzających i związanych z zapewnieniem przestrzegania zasad, w odniesieniu do banków, które wchodzą w skład grupy sprawozdawczej i uczestniczą w procesie ustalania stawki EURIBOR. Oba urzędy — w celu pełnego zrozumienia procesu ustalania stawki przez organizację Euribor-EBF i zbadania jego podatności na ryzyko manipulacji — podjęły również uzgodnienia w sprawie wspólnego przeprowadzenia przeglądu tego procesu.

W obecnym otoczeniu instytucjonalnym ustalanie międzybankowych stawek referencyjnych jest w UE działaniem nieuregulowanym, a Euribor-EBF — jako główna organizacja zajmująca się administrowaniem stawką EURIBOR — nie jest objęta żadnymi specjalnymi przepisami prawa dotyczącymi sektora finansowego. Ze względu na systemowe znaczenie stawki EURIBOR i w związku z nieprawidłowościami ujawnionymi w wyniku przeglądu (w sprawozdaniu na temat administrowania i zarządzania stawką EURIBOR) uznano, że należy zalecić natychmiastowe środki służące zwiększeniu rzetelności i wiarygodności stawki EURIBOR.

W niniejszych zaleceniach zostały określone zharmonizowane praktyki nadzorcze do celów sprawowania kontroli nad procesem kwotowań na potrzeby ustalania stawki EURIBOR. Zharmonizowany nadzór kontrolny nad wszystkimi bankami wchodzącymi w skład grupy sprawozdawczej przyczyni się do zwiększenia wiarygodności tej stawki, poprzez ustanowienie standardów sprawowania nadzoru nad tym procesem. Niniejsze zalecenia są uzupełnieniem Wytocznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego, opublikowanych w dniu 27 września 2011 r., w których w sposób bardziej szczegółowy zostały już określone wymagania dotyczące wewnętrznej organizacji instytucji, organu zarządzającego, procedur zarządzania ryzykiem i procedur kontroli, trybu zatwierdzania nowych produktów, systemów informacyjnych, zarządzania ciągłością działania i przejrzystości. Ponadto EUNB i EUNGiPW, oprócz zaleceń sformułowanych na podstawie wyników przeglądu, przekazują organizacji Euribor-EBF informacje zwrotne.

W zaleceniach główny nacisk kładzie się na wymaganie od banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej i uczestniczących w procesie ustalania stawki EURIBOR wzmocnienia zasad zarządzania wewnętrznego, posiadania kodeksu postępowania, a w szczególności identyfikacji konfliktów wewnętrznych i zarządzania nimi, przeprowadzania kontroli wewnętrznej (w tym audytów), prowadzenia rejestrów i porównywania zawartych w nich informacji z danymi dotyczącymi faktycznie dokonanych transakcji. Zaleca się, by w celu zapewnienia reprezentatywnego składu grupy sprawozdawczej, właściwe organy zachęcały wszystkie banki działające na rynkach pieniężnych strefy euro do przynależności do tej grupy sprawozdawczej.

Deleted: 12

Deleted: 12

---

2. Podstawowe informacje i uzasadnienie

W ostatnich latach stawki referencyjne rynku finansowego, metody ich obliczania i zasady zarządzania stały się przedmiotem powszechnej uwagi. O potrzebie przeprowadzenia reformy mechanizmu ustalania stawek referencyjnych mówi się zarówno w środowisku podmiotów zajmujących się kwestiami regulacyjnymi i podmiotów odpowiedzialnych za nadzór, jak i na rynkach finansowych.

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (EUNGiPW) podjęły wspólną inicjatywę ze względu na: (i) potencjalne poważne nieprawidłowości w sposobie ustalania międzybankowych i pokrewnych stawek referencyjnych w UE, (ii) powszechne stosowanie międzybankowych stawek referencyjnych oraz konsekwencje, jakie mogą wynikać dla rynków finansowych w wyniku utraty zaufania do tych stawek, (iii) nieufność do innych indeksów lub wskaźników stosowanych na rynkach finansowych, która może powstać wskutek ewentualnych manipulacji lub nieprawidłowego ustalania międzybankowych stawek referencyjnych.

We wrześniu 2012 r. Rady Organów Nadzoru EUNB i EUNGiPW postanowiły zająć się sprawami dotyczącymi stawek referencyjnych, a w szczególności:

- wzmocnieniem współpracy między właściwymi organami w zakresie ich działań sprawdzających i związanych z egzekwowaniem przestrzegania uregulowań. W tym celu w październiku 2012 r. została utworzona sieć ekspertów, dla celów związanych z wymianą informacji na temat działań sprawdzających prowadzonych przez właściwe organy i współpracy w szczególnych przypadkach, zwłaszcza w przypadku stawki EURIBOR;
- przeprowadzeniem przeglądu procesu ustalania stawki referencyjnej przez organizację Euribor-EBF i zbadania jego podatności na ryzyko manipulacji; oraz
- opracowaniem zasad dotyczących procesów ustalania stawek referencyjnych w Europie (włączając w to, ale nie ograniczając się do stawki EURIBOR i innych porównywalnych stawek określających wysokość stopy procentowej), żeby w krótkim czasie stworzyć solidne ramy dla tych procesów.

W obecnym otoczeniu instytucjonalnym ustalanie stawek referencyjnych jest w UE działaniem nieuregulowanym, a Euribor-EBF — jako główna organizacja zajmująca się administrowaniem stawką EURIBOR — nie jest objęta żadnymi specjalnymi przepisami prawa dotyczącymi sektora finansowego. Ze względu na systemowe znaczenie stawki EURIBOR i w związku z nieprawidłowościami ujawnionymi w wyniku przeglądu uznano, że należy zalecić natychmiastowe środki służące zwiększeniu rzetelności i wiarygodności stawki EURIBOR.

Ramy regulacyjne zawierają już wymagania względem instytucji dotyczące zarządzania wewnętrznego, również ważne dla procesu ustalania i stosowania stawek referencyjnych. Zgodnie z art. 22 dyrektywy 2006/48/WE właściwe organy zobowiązane są wymagać, aby każda instytucja kredytowa posiadała solidne zasady zarządzania. W art. 16 rozporządzenia w sprawie EUNB przewiduje się, że Urząd ten w celu ustanowienia spójnych, wydajnych i skutecznych praktyk nadzorczych oraz zapewnienia wspólnego, jednolitego i spójnego stosowania prawa Unii, w tym z

---

dyrektywy 2006/48/WE, wydaje wytyczne i zalecenia skierowane do właściwych organów lub instytucji finansowych. Celem niniejszych zaleceń jest ustanowienie zharmonizowanych wymagań dotyczących zasad zarządzania wewnętrznego w bankach uczestniczących w procesie ustalania wartości stawki EURIBOR i zalecenia te są uzupełnieniem Wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego, opublikowanych w dniu 27 września 2011, w których w sposób bardziej szczegółowy zostały już określone wymagania odnośnie do wewnętrznej organizacji instytucji, organu zarządzającego, procedur zarządzania ryzykiem i procedur kontroli, trybu zatwierdzania nowych produktów, systemów informacyjnych, zarządzania ciągłością działania i przejrzystości.

EUNB i EUNGiPW zajmowały się także opracowaniem zasad ustalania stawek referencyjnych w Europie, obejmujących wszystkie rodzaje takich stawek oraz instytucje odpowiedzialne za administrowanie nimi.

---

3. Zalecenia w sprawie nadzoru kontrolnego nad działaniami związanymi z uczestnictwem banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej w procesie ustalania stawki EURIBOR

Status zaleceń

1. Niniejszy dokument zawiera zalecenia wydane na podstawie art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie EUNB”). Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUNB właściwe organy i instytucje finansowe mają obowiązek dokładać wszelkich starań, aby zastosować się do tych zaleceń.
2. W zaleceniach przedstawiono stanowisko EUNB w sprawie właściwych praktyk nadzorczych w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego lub w sprawie stosowania prawa Unii w konkretnym obszarze. W związku z tym EUNB oczekuje, że wszystkie właściwe organy, do których odnoszą się te zalecenia, do nich się zastosują. Właściwe organy, do których odnoszą się zalecenia, powinny się do nich zastosować, uwzględniając je w swojej praktyce nadzorczej, w stosownych przypadkach (np. poprzez zmianę swoich ram prawnych lub procesów nadzorczych), również wówczas, gdy konkretne zalecenia skierowane są w pierwszym rzędzie do instytucji.

Wymogi sprawozdawczości

3. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUNB właściwe organy mają obowiązek zawiadomić EUNB do 11.03.2013 r., czy stosują się lub zamierzają się zastosować do zaleceń, lub podać uzasadnienie niezastosowania się do nich. W razie braku powiadomienia w tym terminie EUNB uznaje właściwe organy za niestosujące się do zaleceń. Zawiadomienia należy przesłać na formularzu zamieszczonym w sekcji/części 5 na adres: compliance@eba.europa.eu, podając numer referencyjny „EBA/Rec/2013/01”. Powinny je przesłać osoby należycie upoważnione do zawiadamiania EUNB w imieniu właściwego organu.
4. Zawiadomienia zostaną opublikowane w witrynie internetowej EUNB, zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUNB.

Spis treści

Tytuł I - Przedmiot, zakres i definicje	8
Tytuł II - Wymagania w sprawie działań związanych z uczestnictwem banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej w procesie ustalania stawki EURIBOR	<u>8</u>
Tytuł III – Postanowienia końcowe i wdrożenie	10

Deleted: 9

Zalecenia EUNB w sprawie nadzoru kontrolnego nad działaniami związanymi z uczestnictwem banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej w procesie ustalania stawki EURIBOR

Tytuł I - Przedmiot, zakres i definicje

Przedmiot

1. Niniejsze zalecenia są uzupełnieniem Wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego (GL 44 z dnia 27 września 2011 r.), ponieważ zostały w nich określone oczekiwania dotyczące nadzoru kontrolnego nad zasadami zarządzania wewnętrznego instytucji kredytowych w związku z ich przynależnością do grupy sprawozdawczej uczestniczącej w procesie ustalania stawki EURIBOR.

Definicje

2. Do celów niniejszych zaleceń stosuje się następujące definicje:
  - (a) „EURIBOR” oznacza stawki EURIBOR dla każdego dostępnego okresu, zgodnie z definicją Euribor-EBF;
  - (b) „banki wchodzące w skład grupy sprawozdawczej” oznaczają instytucje kredytowe określone w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2006/48/WE, wchodzące w skład grupy sprawozdawczej i uczestniczące w procesie ustalania stawki EURIBOR, wskazane przez organizację Euribor-EBF;
  - (c) „zgłaszający” oznacza osobę z banku wchodzącego w skład grupy sprawozdawczej i uczestniczącą w operacji kwotowania dla celów ustalania stawki EURIBOR;
  - (d) „kodeks postępowania” oznacza wewnętrzną dokumentację opisującą proces kwotowania oraz zadania i zakresy obowiązków poszczególnych uczestników tego procesu;
  - (e) „organ zarządzający” oznacza organ zarządzający (lub organy zarządzające) instytucji kredytowej, łączący funkcję nadzorczą i zarządczą, który ma ostateczne kompetencje decyzyjne i jest upoważniony do wytyczania strategii, celów oraz ogólnego kierunku działania tej instytucji kredytowej.

Zakres i poziom zastosowania

3. Niniejsze zalecenia mają zastosowanie do wszystkich właściwych organów sprawujących nadzór nad bankami wchodzącymi w skład grupy sprawozdawczej i uczestniczącymi w procesie ustalania stawki EURIBOR.

Tytuł II - Wymagania w sprawie działań związanych z uczestnictwem banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej w procesie ustalania stawki EURIBOR

-
4. Zaleca się, by właściwe organy uwzględniły proces kwotowania dla celów ustalania stawki EURIBOR w procesach instytucji kredytowych podlegających ich przeglądowi nadzorczemu.
  5. Zaleca się, by właściwe organy dopilnowały, żeby proces kwotowania został ujęty w strategii banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej, dotyczącej zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka. W szczególności banki wchodzące w skład grupy sprawozdawczej i uczestniczące w procesie ustalania stawki EURIBOR zawsze powinny stosować zasadę „czterech oczu” w odniesieniu do stawek zgłaszanych do celów ustalania stawki EURIBOR. W bankach wchodzących w skład grupy sprawozdawczej należy organizować szkolenia zarówno dla zgłaszających, jak i dla użytkowników stawki EURIBOR.
  6. Zaleca się, by właściwe organy domagały się od banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej i uczestniczących w procesie ustalania stawki EURIBOR opracowania wewnętrznego kodeksu postępowania dotyczącego procesu zgłaszania stawek do celów ustalania stawki EURIBOR, jeśli nie jest jeszcze dostępny, lub przeprowadzenia przeglądu takiego kodeksu w przypadku jego posiadania. W każdym banku wchodzącym w skład grupy sprawozdawczej od odpowiednich zgłaszających i ich bezpośrednich zwierzchników należy oczekiwać złożenia pisemnego oświadczenia potwierdzającego, że zapoznali się oni z treścią kodeksu postępowania i że zobowiązują się do jego przestrzegania.
  7. W kodeksie postępowania powinna być ujęta strategia przeciwdziałania konfliktom interesów, obejmująca:
    - (a) skuteczne procedury przeciwdziałania wymianie informacji lub kontrolowania wymiany informacji między pracownikami zaangażowanymi w działania obarczone ryzykiem wystąpienia konfliktu interesów, jeżeli taka wymiana informacji może mieć wpływ na kwotowanie dla celów ustalania stawki referencyjnej;
    - (b) zasady przeciwdziałania znikom między instytucjami biorącymi udział w kwotowaniu, a także między instytucjami kwotującymi a instytucjami administrującymi stawkami referencyjnymi;
    - (c) środki służące niedopuszczeniu do wywierania niewłaściwego wpływu przez jakąkolwiek osobę lub ograniczaniu możliwości wywierania takiego wpływu na sposób działania pracowników uczestniczących w procesie kwotowania dla celów ustalania stawki referencyjnej;
    - (d) środki służące eliminowaniu wszelkich bezpośrednich powiązań między wynagrodzeniem pracowników uczestniczących w procesie kwotowania dla celów ustalania stawki referencyjnej a wynagrodzeniem lub dochodami, które są generowane przez innych pracowników zasadniczo zaangażowanych w inne działanie, w przypadku gdy w związku z tymi działaniami może powstać konflikt interesów.
  8. Zaleca się, by właściwe organy domagały się od banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej ustanowienia, wdrożenia i utrzymywania odpowiednich mechanizmów kontroli wewnętrznej służących zapewnieniu przestrzegania kodeksu postępowania. W zakres

---

kontroli procesu kwotowania powinny wchodzić czynności polegające na porównaniu kwotowań z możliwymi do zweryfikowania danymi dotyczącymi faktycznie dokonanych transakcji. W ramach kontroli powinno się również identyfikować wszelkie transakcje odwrotne, które miały miejsce po operacji kwotowania. Osoby odpowiedzialne za zapewnienie przestrzegania kodeksu powinny regularnie przekazywać kierownictwu wyższego szczebla informacje o swoich ustaleniach, również dotyczących transakcji odwrotnych. Zgłoszenia i procedury powinny podlegać okresowym niezależnym przeglądom wewnętrznym i zewnętrznym.

9. Zaleca się, by właściwe organy wymagały od banków wchodzących w skład grupy sprawozdawczej prowadzenia odpowiednich rejestrów służących do ewidencjonowania wszystkich istotnych aspektów procesu kwotowania oraz pracowników, którzy uczestniczyli w poszczególnych operacjach kwotowania. Zapisy powinny być przechowywane na nośniku, który pozwala na przechowywanie informacji, tak aby były one dostępne do wglądu przyszłości wraz z udokumentowaną ścieżką audytu.
10. Zaleca się, by właściwe organy zachęcały banki do wejścia w skład grupy sprawozdawczej i uczestnictwa w procesie ustalania stawki EURIBOR ze względu na znaczenie tej stawki referencyjnej na ich własnych rynkach.

Tytuł III – Postanowienia końcowe i wdrożenie

11. Właściwe organy powinny do dnia 11.03.2013 r. wdrożyć te zalecenia, uwzględniając je, w stosownych przypadkach, w swoich praktykach nadzorczych.

---

4. Konsultacje i ocena skutków

Ze względu na systemowe znaczenie stawki EURIBOR i w związku z nieprawidłowościami ujawnionymi w wyniku przeglądu uznano, że należy zalecić natychmiastowe środki służące zwiększeniu rzetelności i wiarygodności stawki EURIBOR. EUNB nie przeprowadza konsultacji społecznych ze względu na pilny charakter sprawy i charakter tych środków nadzoru, których szczegółowy zakres stosowania został ujęty w istniejących Wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego. EUNB postanowił natomiast zasięgnąć opinii na temat niniejszych zaleceń za pośrednictwem swojej Bankowej Grupy Interesariuszy.

Z uwagi na pilny charakter sprawy EUNB przeprowadził jedynie ocenę skutków na wysokim szczeblu. Zalecenia zaproponowane w niniejszym dokumencie będą generować minimalne koszty dodatkowe związane z zastosowaniem się do tych zaleceń dla instytucji kredytowych, które wejdą w skład grupy sprawozdawczej do celów określania stawki EURIBOR, i dla ich krajowych organów nadzorczych, zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego.

EUNB uważa, że te obciążenia są mniejsze niż korzyści dla instytucji kredytowych, konsumentów, inwestorów i rynków finansowych, związane z posiadaniem rzetelnej bazowej stawki referencyjnej EURIBOR. Takie same informacje zwrotne przekazał również EUNGiPW, we współpracy z którym EUNB wykonał podstawową pracę związaną z opracowaniem niniejszych zaleceń.

---

5. Potwierdzenie zastosowania się do zaleceń

Data:

Państwo członkowskie/EOG:

Właściwy organ:

Zalecenia: w sprawie nadzoru kontrolnego nad bankami wchodzącymi w skład grupy sprawozdawczej i uczestniczącymi w procesie ustalania stawki EURIBOR

Imię i nazwisko:

Stanowisko:

Numer telefonu:

Adres e-mail:

Posiadam upoważnienie do potwierdzenia przestrzegania tych zaleceń w imieniu właściwego organu, który reprezentuję: **Tak**

Właściwy organ stosuje się lub zamierza się zastosować do tych zaleceń:

Tak   **Nie**   **Zastosowanie się częściowe**

Właściwy organ, który reprezentuję, nie stosuje się i nie zamierza się zastosować do tych zaleceń z następujących **powodów**¹:

Szczegółowe informacje na temat zastosowania się częściowego oraz uzasadnienie:

Niniejsze zawiadomienie należy przesłać na adres: compliance@eba.europa.eu².

-
- 1 W przypadku zastosowania się częściowego należy podać zakres zastosowania się i niezastosowania się do zaleceń oraz powody niezastosowania się do ich odpowiednich obszarów.
  - 2 Należy mieć na uwadze, że niniejsze potwierdzenie zastosowania się do zaleceń, przekazane w inny sposób, na przykład przesłane na inny adres poczty elektronicznej niż podany powyżej lub w formie innej niż wymagana, nie jest uznawane za ważne.